

На основу члана 8 став (1) тачка к) и члана 16 став (1) Закона о радијационој и нуклеарној безбједности у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 88/07) и члана 61 став 2. Закона о управи („Службени гласник БиХ“, бр. 32/02 и 102/09), директор Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност доноси:

**ПРАВИЛНИК
О ДРЖАВНОМ РЕГИСТРУ ЛИЦА ИЗЛОЖЕНИХ ЈОНИЗУЈУЋЕМ ЗРАЧЕЊУ**

ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Глава I. Опште одредбе

**Члан 1.
(Предмет)**

Овим правилником се прописује успостављање и одржавање Државног регистра лица изложених јонизујућем зрачењу (у даљем тексту: регистар), класификација извора зрачења за потребе регистра, нивои регистрација доза за унос у регистар, подаци о мониторингу индивидуалне експозиције, као и друга питања од значаја за професионалну експозицију.

**Члан 2.
(Дефиниције)**

Термини и изрази који се користе у овом правилнику имају сљедеће значење:

- a) *Државни регистар лица изложених јонизујућем зрачењу*: Државни регистар лица изложених јонизујућем зрачењу којим се реализује систем података о индивидуалном радиолошком мониторингу радника у Босни и Херцеговини и који води Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност (у даљем тексту: Агенција);
- b) *Ефективна доза (E)*: Збир тежинских еквивалентних доза у свим ткивима и органима тијела од унутрашње и спољне експозиције;
- c) *Експозиција*: Чин излагања или стање изложености јонизујућем зрачењу емитованом изван тијела (спољна експозиција) или унутар тијела (унутрашња експозиција);
- d) *Граница дозе*: Максималне вриједности доза које су резултат експозиције професионално изложених лица, лица на обуци, студената и становништва;
- e) *Изложени радник*: Лице професионално изложено јонизујућем зрачењу, које ради за себе или послодавца, које је субјект експозиције на раду код обављања одређене дјелатности и које може да прими дозе које су више од граница доза за експозицију становништва;
- f) *Контролисана зона*: Зона која подлијеже посебним правилима за потребе заштите од јонизујућег зрачења или спречавања ширења радиоактивне контаминације и којој је приступ контролисан;
- g) *Лице на обуци*: Лице које се оспособљава или обучава код носиоца ауторизације у сврху стицања одређених вјештина;
- h) *Лице одговорно за заштиту од зрачења*: Лице технички компетентно у области заштите од зрачења, релевантног за дату врсту дјелатности, да надзире и примјењује мјере заштите од зрачења;
- i) *Мониторинг*: Систематско мјерење нивоа дозе или нивоа контаминације повезаних са експозицијом или радиоактивном контаминацијом и интерпретација резултата;

- j) *Надгледана зона*: Зона која се надзире ради заштите од јонизујућег зрачења;
- k) *Ниво регистрације*: Ниво дозе, експозиције и уноса изнад којег се вриједности дозе, експозиције и уноса за професионално изложено лице уносе у регистар;
- l) *Носилац ауторизације*: Правно лице одговорно на основу закона за обављање дјелатности са изворима зрачења и дјелатности техничких сервиса;
- m) *Персонални дозни еквивалент $H_p(d)$* : Еквивалентна доза на меким ткивима на одговарајућој дубини d испод одређене тачке на тијелу; назив за јединицу персоналног дозног еквивалента је сиверт (Sv);
- n) *Професионална експозиција*: Излагање радника, лица на обуци и студената током рада;
- o) *Технички сервис за индивидуални мониторинг*: Дозиметријски сервис ауторизован од стране Агенције за послове еталонирања, одређивања или тумачења резултата индивидуалног мониторинга, или за мјерење радиоактивности у људском тијелу или у биолошким узорцима, или за процјену дозе;
- p) *Унос*: Укупна активност радионуклида који се уносе у тијело из спољне околине;
- q) *Спољни радник*: Сваки изложени радник који није запослен код носиоца ауторизације одговорног за контролисане и надгледане зоне, али који врши активности у тим зонама, укључујући и лица на обуци и студенте.

Глава II. Одговорности носиоца ауторизације

Члан 3. (Евиденција)

Носилац ауторизације за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења мора да води евиденцију о резултатима индивидуалног радиолошког мониторинга за сваког радника категорије А, као и за сваког радника категорије Б када се такав мониторинг захтијева.

Члан 4. (Достава података)

Носилац ауторизације за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења мора да доставља Агенцији податке за регистар у складу са овим правилником.

Члан 5. (Информисање)

Носилац ауторизације за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења мора да:

- a) обезбиједи да је радник информисан о резултатима индивидуалног радиолошког мониторинга;
- b) информише раднике да ће резултати индивидуалног радиолошког мониторинга, лични подаци о раднику који је субјект тог мониторинга и подаци о здравственом надзору радника бити достављени Агенцији у циљу вођења система података за индивидуални радиолошки мониторинг.

Глава III. Одговорности Агенције и техничког сервиса

Члан 6. (Одговорности Агенције)

- (1) Агенција је одговорна за успостављање, вођење и одржавање регистра.
- (2) Агенција може да провјерава достављене податке о индивидуалном радиолошком мониторингу и у случају потребе врши исправку достављених података.
- (3) Агенција је дужна да води евиденцију о исправљеним подацима индивидуалног радиолошког мониторинга.
- (4) Агенција је дужна да користи информације из регистра у складу са одредбама Закона о заштити личних података.

Члан 7. (Одговорности техничког сервиса)

- (1) Индивидуални радиолошки мониторинг и контрола спољне и унутрашње експозиције радника морају бити спроведени од стране техничког сервиса за индивидуални радиолошки мониторинг који је ауторизован од стране Агенције.
- (2) Технички сервис из става (1) овог члана мора да достави Агенцији сљедеће податке за регистар:
 - a) метод који користи за одређивање дозе зрачења;
 - b) извјештај о мјерењу индивидуалних доза.
- (3) Подаци о индивидуалном радиолошком мониторингу који се достављају у регистар морају да буду у складу са чланом 10 овог правилника.
- (4) Подаци из става (3) овог члана се достављају на начин који дефинише Агенција, у року од 30 дана, након сваког очитања индивидуалних дозиметара.
- (5) Подаци се у случају регистравања неубичајено високих индивидуалних доза достављају Агенцији без одлагања.
- (6) Технички сервис за здравствени надзор лица професионално изложених јонизујућем зрачењу доставља податке о здравственом надзору радника Агенцији за потребе регистра најкасније у року од седам дана након извршеног здравственог прегледа радника.

ДИО ДРУГИ – СИСТЕМ ПОДАТАКА У РЕГИСТРУ

Члан 8. (Општи услови)

- (1) Регистар мора да садржи податке о:
 - a) идентитету радника;
 - b) здравственом надзору радника;

- c) носиоцу ауторизације у којем је радник запослен и, у случају спољних радника, послодавца радника;
 - d) резултатима индивидуалног радиолошког мониторинга изложеног радника.
- (2) Податке за регистар из алинеја (а) и (ц) из става (1) овог члана мора достављати носилац ауторизације, а податке из алинеја (б) и (д) мора достављати ауторизовани технички сервис.

Члан 9.
(Подаци)

Подаци који морају бити укључени у систем података за регистар су:

- (a) Подаци о идентитету радника, који морају да садрже:
 - 1) Презиме;
 - 2) Име;
 - 3) Пол;
 - 4) Датум рођења;
 - 5) Држављанство;
 - б) Јединствени идентификациони број додијељен од стране Агенције.
- (b) Подаци о здравственом надзору радника, који морају да садрже:
 - 1) Медицинску класификацију радника (способан, способан под одређеним условом /условима/ и препоруком);
 - 2) Информацију о рестрикцијама у раду са зрачењем;
 - 3) Датум посљедњег здравственог прегледа;
 - 4) Назив техничког сервиса за здравствени надзор лица професионално изложених јонизујућем зрачењу;
 - 5) Период важења посљедњег здравственог прегледа.
- (c) Подаци о носиоцу ауторизације, који морају да садрже:
 - 1) Назив;
 - 2) Адресу;
 - 3) Јединствени идентификациони број носиоца ауторизације.
- (d) Подаци о запослењу радника, који морају да садрже:
 - 1) Назив, адресу и јединствени идентификациони број послодавца;
 - 2) Датум почетка индивидуалног радиолошког мониторинга и, гдје је то могуће, датум завршетка мониторинга;
 - 3) Категоризацију радника (А или Б);
 - 4) Занимање (у складу са важећом класификацијом занимања Босне и Херцеговине);
 - 5) Извор зрачења који узрокује експозицију радника (спољну и/или унутрашњу) у складу са класификацијом извора зрачења за потребе регистра из Анекса II, који је саставни дио овог правилника.
- (e) Резултати индивидуалног радиолошког мониторинга радника изложених радника:

- 1) Званични упис дозе (година; ефективна доза у mSv, у случају неуниформне експозиције, еквивалентне дозе у различитим дијеловима тијела у mSv и у случају уноса радионуклида, очекивана ефективна доза у mSv);
- 2) Назив техничког сервиса за индивидуални радиолошки мониторинг који је извршио одређивање доза.

Члан 10.

(Нивои и класификација)

- (1) Величине, јединице и нивои регистрације који се евидентирају у регистру морају бити достављени у регистар у складу са Анексом 1 и табелом 1, који су саставни дио овог правилника.
- (2) Класификација извора зрачења за потребе регистра дата је у Анексу 2 који је саставни дио овог правилника.

Члан 11.

(Извјештавање о подацима из регистра)

- (1) Радник чији се подаци налазе у регистру може да добије на увид те податке, као и извод тих података.
- (2) Детаљи о експозицији радника могу се без дозволе радника доставити техничком сервису за здравствени надзор лица професионално изложених јонизујућем зрачењу и носиоцу ауторизације.
- (3) За издавање тражене информације потребно је Агенцији доставити захтјев у писаном облику. Информација се доставља подносиоцу захтјева у писаном облику.

Члан 12.

(Санкције)

Правно лице које не поступа по одредбама овог правилника биће санкционисано у складу са законима и прописима.

ДИО ТРЕЋИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 13.

(Достављање података Агенцији)

За потребе успостављања регистра, носилац ауторизације за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења мора у року од 60 дана након ступања на снагу овог правилника доставити Агенцији:

- a) име и презиме контакт особе из носиоца ауторизације за сарадњу са Агенцијом по питању успостављања регистра;
- b) име и презиме контакт особе из техничког сервиса за сарадњу са Агенцијом по питању успостављања регистра;
- c) податке наведене у члану 9 тачке а), б), ц) и д) овог правилника;
- d) податке за претходну годину наведене у члану 9 тачка е) овог правилника.

Члан 14.
(Усклађивање пословања)

Носилац ауторизације мора да усклади своје пословање са одредбама овог правилника у року од шест мјесеци од дана објављивања правилника у „Службеном гласнику БиХ“.

Члан 15.
(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу у року од осам дана након дана објављивања у „Службеном гласнику БиХ“.

Број: 04-02-2-1228/15
Датум: 3.11.2015.

ДИРЕКТОР
Емир Диздаревић

АНЕКСИ

АНЕКС 1. Величине, јединице и нивои регистрације доза који се уносе у Државни регистар лица изложених јонизујућем зрачењу

- Дозе које су у вези са спољном експозицијом морају бити достављене у Државни регистар лица изложених јонизујућем зрачењу коришћењем величина персоналног дозног еквивалента $H_p(10)$ и $H_p(0.07)$.
- Персонални дозни еквивалент за неутронско $H_p(n)$ зрачење мора се достављати одвојено од $H_p(10)$ за фотонско зрачење.
- Доза за прсте и друге дијелове руке мора се достављати као персонални дозни еквивалент $H_p(0.07)$.
- Доза за сочиво се одређује коришћењем персоналног дозног еквивалента за мјерење дозе за очна сочива $H_p(3)$.
- Дозе одређене рачунским путем морају бити достављене коришћењем величине ефективна доза E .
- Дозе од унутрашње експозиције зрачењу морају бити достављене коришћењем величине очекиване дозе или еквивалентне дозе на тироиди.
- Дозе се морају изражавати у милисивертима (mSv) са двије децимале.
- Дозе које су ниже од нивоа регистрације региструју се као 0.00 mSv.
- Ниво регистрације за ефективну дозу од спољне експозиције добијене прорачуном износи 0.10 mSv.
- Ниво регистрације за очекивану ефективну дозу од унутрашње експозиције износи 0.10 mSv.
- Ниво регистрације за еквивалентну дозу за тироиду износи 2.00 mSv.
- Нивои регистрације за мјерења спољне експозиције су дати у табели 1.

Табела 1: Нивои регистрације (спољна експозиција)

Величина	Ниво регистрације (mSv)	
	Период мониторинга од 1 мјесец	Период мониторинга од 3 мјесеца
Персонални дозни еквивалент $H_p(10)$ (фотонско зрачење)	0.10	0.30
Персонални дозни еквивалент $H_p(10)$ (неутронско зрачење)	0.20	0.60
Персонални дозни еквивалент $H_p(0.07)$	1.00	3.00
Доза за прсте руке $H_p(0.07)$	1.00	3.00

Доза за очно сочиво Hr(3)	1.00	3.00
------------------------------	------	------

АНЕКС 2. Класификација извора зрачења за потребе регистра

КЛАСИФИКАЦИЈА ИЗВОРА ЗРАЧЕЊА ЗА ПОТРЕБЕ РЕГИСТРА

Извори који узрокују спољну експозицију:

1. X зрачење;
2. Затворени извори;
3. Отворени извори.

Извори који узрокују унутрашњу експозицију:

1. Радиоактивне супстанце.